

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 04.04.1959, sp. zn. Cz 39/59, ECLI:CZ:NS:1959:CZ.39.1959.1

Číslo: 8/1960

Právní věta: Důvodem k zániku důchodu podle § 43 odst. 2 zák. č. 55/1956 Sb. je i vazba, která byla započtena do výkonu trestu.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 04.04.1959

Spisová značka: Cz 39/59

Číslo rozhodnutí: 8

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Důchod

Předpisy: 55/1956 Sb. § 43 odst. 2 99/1948 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Státní úřad sociálního zabezpečení zamítl návrh navrhovatelky, aby jí byl vyplácen vdovský důchod za dobu od 1. 6. 1957 do 5. 9. 1957, tj. za dobu, kdy byla ve vazbě. Zamítnutí návrhu odůvodnil tím, že vazba byla navrhovatelce do výkonu trestu započtena, takže tu jde o výkon trestu delší 3 měsíců a navrhovatelce podle zákona nárok na výplatu nepřisluší.

Lidový soud v Hradci Králové nevyhověl opravnému prostředku navrhovatelky. V odůvodnění svého rozhodnutí vychází lidový soud z toho, že vazba je trestem, je-li do výkonu trestu započtena.

Krajský soud v Hradci Králové změnil rozsudek lidového soudu a vyslovil povinnost odpůrce vyplatit navrhovatelce vdovský důchod i pokud jde o dobu od 29. 5. do 6. 9. 1957. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že vazba ve smyslu § § 75 - 84 a § 381 tr. ř. č. 64/1956 Sb. je zařízením zcela odlišným od trestu odnětí svobody. Význam toho, že dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu není vina vyslovena, nelze na osobu, proti které se vede trestní stíhání, hledět jakoby byla vinna, nemůže být omezován jen na samotné trestní řízení. Nelze přehlížet i skutečnost, že v době vazby obviněný nemůže být zaměstnán a vydělávat, kdežto ve výkonu trestu ano, takže v době vazby je zbaven možnosti opatřit si úhradu na své zaopatření pro tuto dobu a jeho hospodářská situace je podstatně jiná, než v době výkonu trestu po pravomocném odsouzení. Je-li obviněný vzat do vazby, není to důvodem k zániku důchodu podle § 43 odst. 2 zák. o soc. zabezpečení.

Nejvyšší soud vyslovil ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Podle § 43 odst. 2 zák. o soc. zabezpečení nenáleží důchod za dobu, po kterou důchodce odpykává trest odnětí svobody delší 3 měsíců, při čemž manželce nebo dětem důchodce se vyplácí 70 % důchodu a výchovné. Ustanovení v podstatě téhož obsahu znal již zákon č. 99/1948 Sb. Toto ustanovení bylo vykládáno tak, že vyšetřovací vazba není trestem, pokud po odsouzení není do trestní vazby započítána (srov. zákon o národním pojištění dr. Galas, dr. Mařík, dr. Mimra, vydání z r. 1950, str. 366).

Nelze nalézt přesvědčivých důvodů, proč by doba strávená ve vazbě, byla-li do výkonu trestu započtena, neměla být z hlediska účelu uvedeného ustanovení této době kladena na roveň. Opačný výklad by vedl k závěru, že v případě, že by vazba trvala delší dobu, a to zejména i u osob, které se dopustily těžších trestných činů, byl by důchod poskytován a že by pak tyto osoby byly zvýhodněny proti osobám, které se dopustily pro společnost méně závažných trestných jednání a u nichž tedy trestní stíhání trvalo kratší dobu. Odnětí výplaty důchodu by bylo závislé na délce trestního stíhání. Takové závěry nelze dobře přijmout. Že takový úmysl zákonodárce nelze předpokládat, tomu svědčí i vyhláška ÚRO a Státního úřadu sociálního zabezpečení ze dne 4. 9. 1958 č. 141 Ú. l. (§ 21), která ovšem nabyla účinnosti až dnem 1. 10. 1958. Otázka domněnky nevinny má význam z hlediska trestního řízení samého, nelze však z ustanovení trestního řádu v této souvislosti vytěžit nic podstatného pro výklad ustanovení § 43 odst. 2 zák. o soc. zabezpečení. Rozhodnutí krajského soudu je založeno v podstatě jenom na zcela úzkém gramatickém výkladu zákona, aniž přihlíží k celému smyslu ustanovení § 43 odst. 2 zák. o soc. zabezpečení – zákon zde respektuje oprávněné zájmy osob, o které případně osoba jsoucí ve vazbě pečovala – a aniž domýšlí důsledky, které by takový výklad zákona vzhledem k tomu, co bylo shora uvedeno, s sebou přinášel.

Porušil tedy krajský soud zákon v ustanovení § 43 odst. 2 zák. o soc. zabezpečení.